

EKSPORT FRA AGDER I 2017

VIKTIGSTE EKSPORTMARKEDER OG BETYDNING FOR SYSSELSETTING

Menon-notat 101-9/2018

Av Jonas Erraia, Anders Helseth og Sveinung Fjose

Agder er blant de fylker i Norge som eksporterer mest. Total eksport utenom olje og gass fra Agder var i 2017 på om lag 47 milliarder kroner.

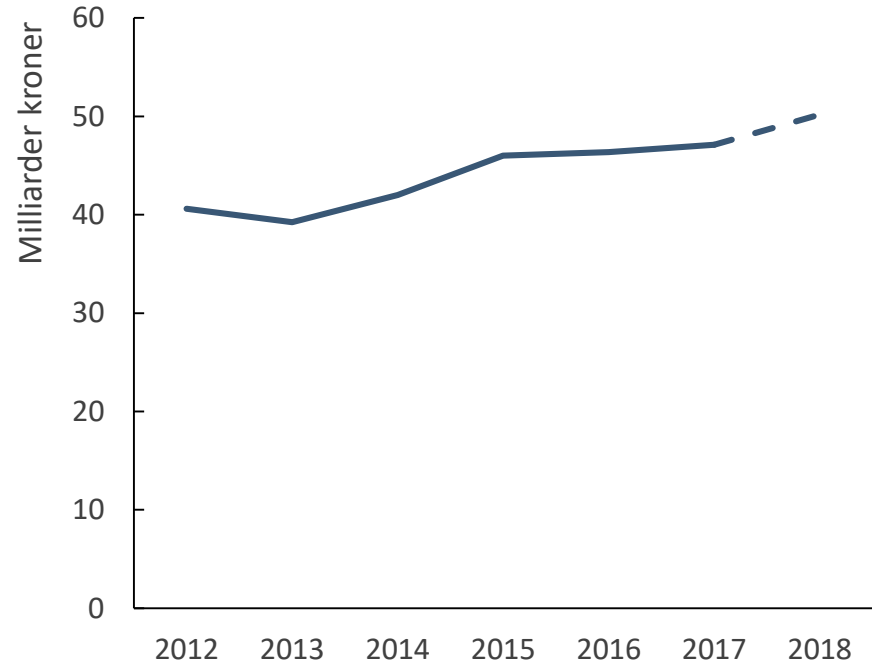
Etter en utflating av eksporten i etterkant av 2014, har eksporten tatt seg betydelig opp. Basert på utvikling i data hittil i 2018, anslår vi at eksporten i 2018 vil fortsette å vokse.

Menons beregninger viser at eksporten utenom olje og gass fra Agder la grunnlag for nær 30 000 arbeidsplasser i Norge i 2017.

Eksporten i Agder er ganske konsentrert om maritim næring, som inkluderer leverandørindustrien til olje og gass. Eksporten fra Agder innen maritim næring var på i overkant av 20 milliarder kroner i 2017. Kraftbasert industri er også en viktig næring i Agder, og eksporterte for nærmere 20 milliarder kroner.

Figur 1: Agder. Eksportutvikling. 2012 til 2018.

Kilde: SSB og Menon Economics 2018

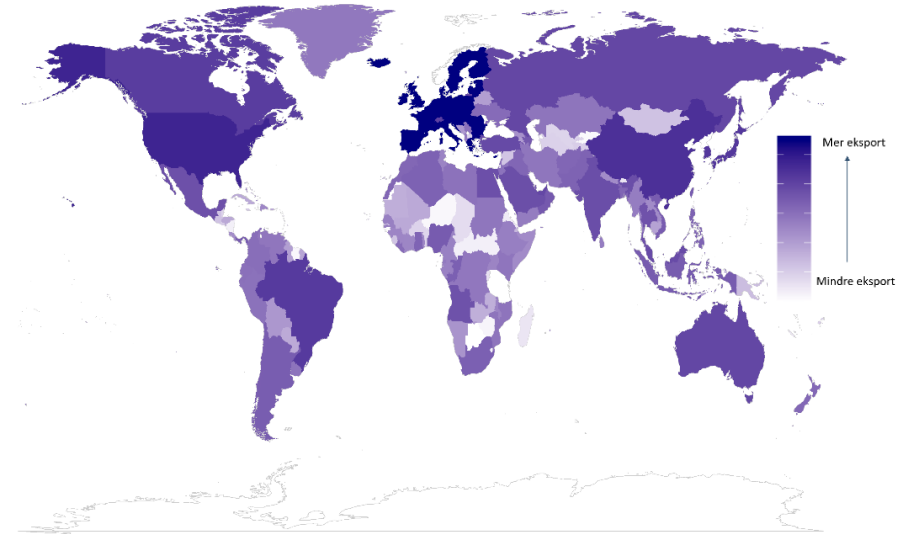

Om lag 63 prosent av total eksport fra Agder i 2017 går til EU/EØS-området. 10 prosent av totale eksporten gikk til Storbritannia. Figuren viser eksporten fordelt på EU/EØS og andre land.

Alle kommunene i Agder eksporterer. Målt i total eksport er det Kristiansand og Farsund som eksporterer mest. Eksportintensiteten, målt ved eksport per sysselsatt i privat sektor, er mer spredt, men er høyest i Farsund og Kvinesdal.

Figur 2: Verdenskart over eksport fra Agder i 2017

Kilde: SSB og Menon Economics 2018

Eksport fordelt på næringer og land

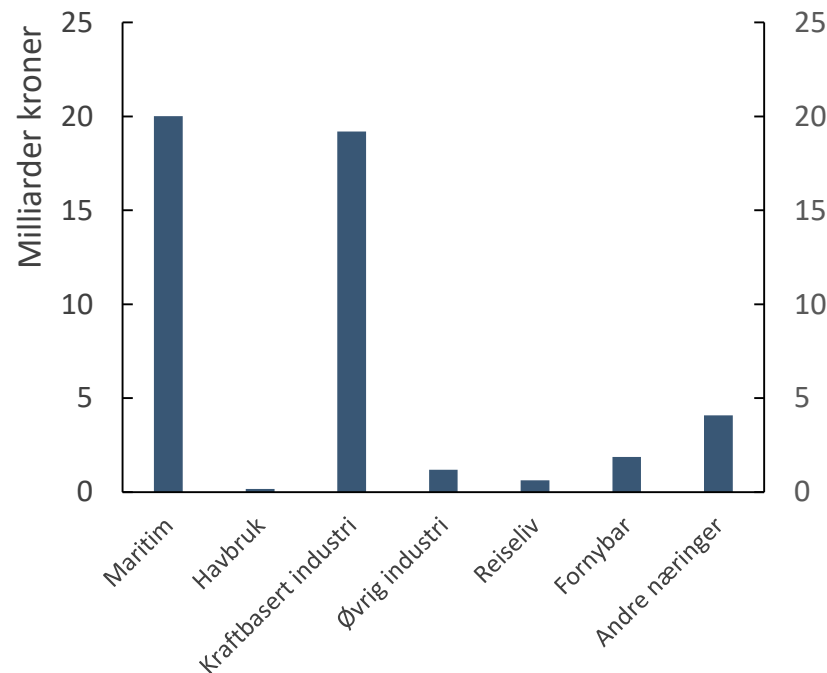

Eksporten fra Agder er konsentrert om maritim næring og offshore leverandørindustri, samt kraftbasert industri. Som det går frem av figuren, er eksporten fra maritim næring på om lag 20 milliarder kroner i 2017, mens den kraftbaserte industrien eksporterte for i underkant av 20 milliarder kroner.

Metode for måling og beregning av næringsfordelt eksport er vist i vedlegg 1 til rapport om eksport på nasjonalt nivå, «Fylkes- og kommunefordelt eksport i 2017. Betydning for sysselsetting».

Figur 3: Næringsfordelt eksport fra Agder i 2017.

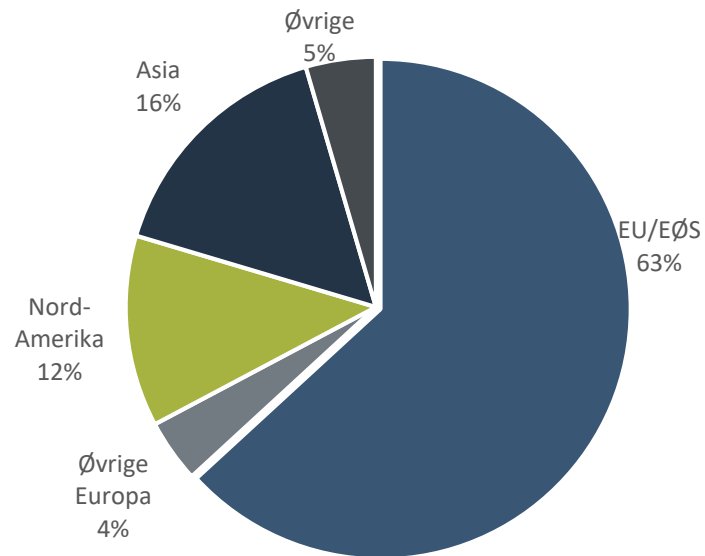
Kilde: SSB og Menon Economics 2018

Eksporten fra Agder var i 2017 konsentrert om EU/EØS. Nær to tredjedeler av eksport fra Agder gikk i 2017 til det europeiske indre markedet, hvorav 10 prosentpoeng var rettet mot Storbritannia.

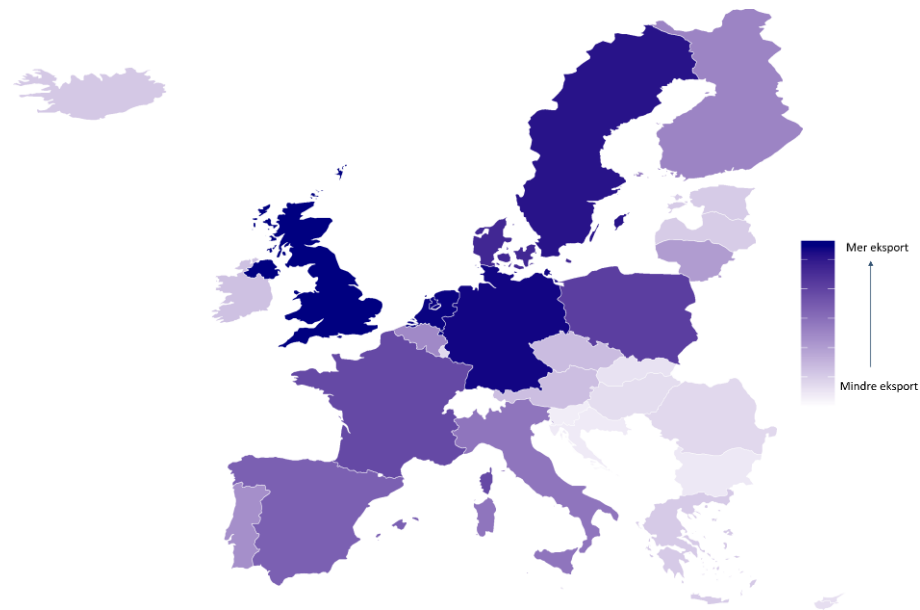
Som det går frem av figuren, er det også vesentlig eksport til Nord-Amerika og Asia, men sammenlignet med eksporten til EU/EØS er disse markedene betydelig mindre.

Figur 4: Eksport i Agder fordelt på viktigste geografiske eksportmarkeder i 2017. Kilde: SSB og Menon Economics 2018

Tabellen viser eksporten fra Agder fordelt på land i det europeiske indre marked. Som det går frem av tabellen og kartet, er det særlig Tyskland, Storbritannia og Nederland eksporten fra Agder gikk til i 2017.

Figur 5: Eksport fra Agder til det indre marked fordelt på viktigste eksportland. Kilde: SSB og Menon Economics 2018

Land								
Eksport i mrd. kroner	4,8	4,0	4,8	4,7	2,2	1,4	1,3	6,8

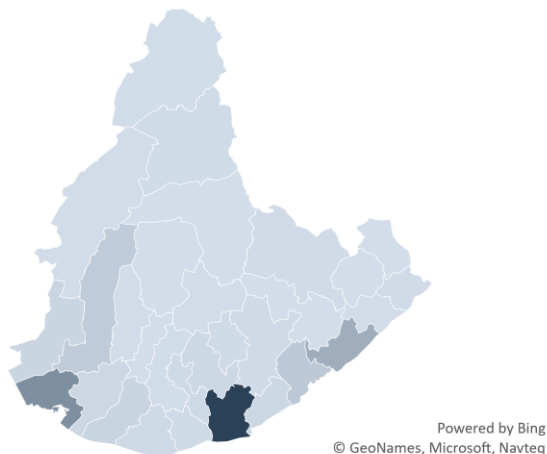
Alle kommunene i Agder eksporterer

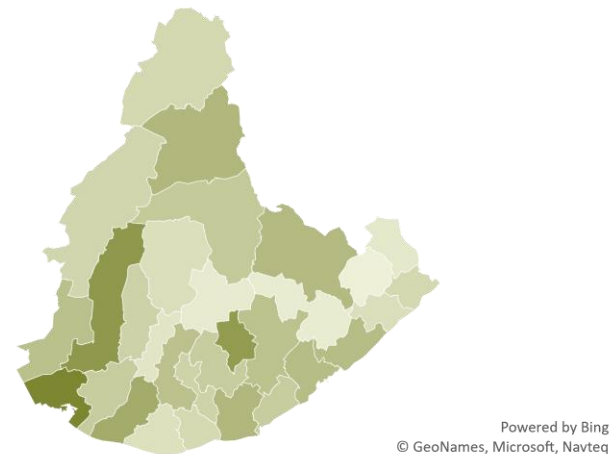
Figur 6: Total eksport i Agder i 2017 fordelt på kommuner.

Kilde: SSB og Menon Economics

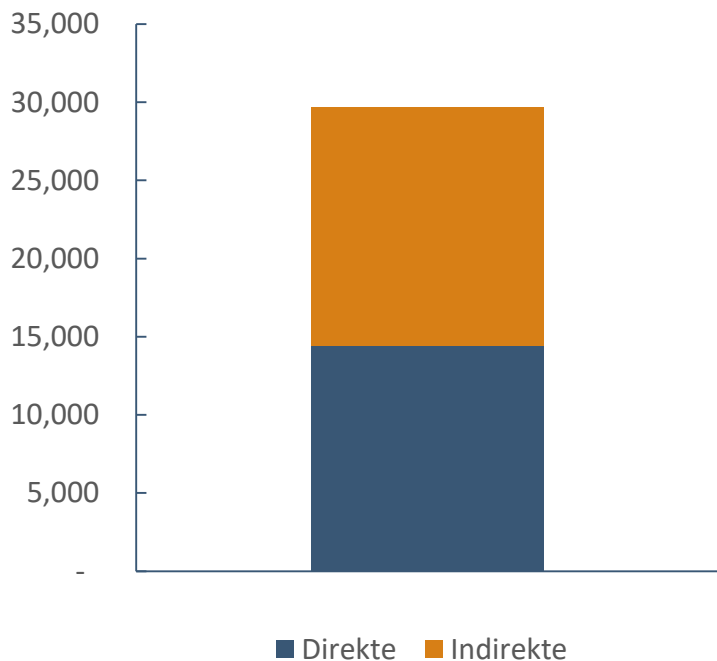
Figur 7: Eksport per sysselsatt i Agder i 2017 fordelt på kommuner. Kilde: SSB og Menon Economics

Kilde: SSB og Menon Economics

Figuren til venstre viser eksport fordelt på de ulike kommunene i Agder. Som det går frem av figuren, er eksporten særlig stor fra Kristiansand og Farsund. Eksportintensiteten, målt ved kommunens eksport per sysselsatt i privat sektor, er mer spredt, men er høyest i Farsund og Kvinesdal.

Figur 8: Totale sysselsettingsvirkninger av eksport i Agder i 2017. Kilde: Menon Economics 2018

Aktivitet i næringslivet legger grunnlag for velferd og sysselsetting. Når bedrifter produserer varer og tjenester for eksport, kjøper de varer og tjenester fra andre bedrifter. Eksporten legger derfor grunnlag for sysselsetting ikke bare i eksportbedriftene, men også i leverandørbedriftene til eksportbedriftene.

Figuren viser sysselsettingsvirkninger av Agders eksport i 2017. Beregningene er gjort i ITEM, som er Menons ringvirkningsmodell. Eksporten fra Agder legger grunnlag for nær 30 000 arbeidsplasser. Om lag 14 000 av disse er ansatt direkte i eksportbedriftene, og de øvrige er ansatt hos bedrifter som leverer til eksportbedriftene, samt deres underleverandører. De indirekte virkningene gjennom leverandører fordeler seg på Agder og andre norske fylker.

I tillegg til sysselsetting i næringslivet, legger eksporten fra Agder også grunnlag for sysselsetting i offentlig sektor gjennom at det betales skatter og avgifter. Denne effekten er ikke beregnet.

Norsk næringsliv er omstillingsdyktig. Omstillingen i norsk næringsliv i etterkant av oljeprisfallet i 2014 er en tydelig illustrasjon på dette. Om eksporten skulle falle vil ikke sysselsettingen falle lineært med eksporten. Som følge av omstillingsevne vil reduksjon i et geografisk eller tematisk marked medføre at bedriftene vrir seg mot andre geografiske og tematiske markeder.

Videre vil bedriftene også ønske å beholde ansatte i omstillingsperioder. Ved behov for omstilling reduseres derfor overskuddet i bedriftene før antallet ansatte reduseres.

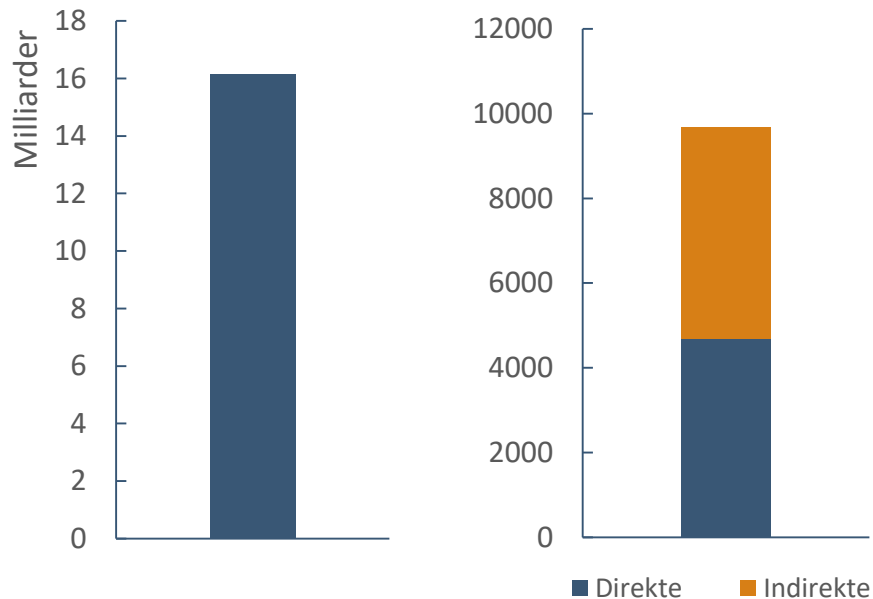
Sist men ikke minst, er det ikke gitt at en økning i eksporten nødvendigvis medfører en økning i sysselsettingen. Når oppdragsmengden øker, løses dette ofte ved at man utnytter maskiner til det maksimale, samtidig som man søker å øke effektiviteten i arbeidsprosessene. Deler av eksportinntekten slår da ut i økt lønn snarere enn økt antall arbeidsplasser. Vi sier derfor at eksporten legger grunnlag for sysselsetting – den skaper den ikke.

Ringvirkningsanalyser vil alltid være beheftet med usikkerhet. Sysselsettingseffektene er beregnet med bakgrunn i forholdet mellom omsetning og sysselsetting i en gjennomsnittlig bedrift, og hvor store innkjøp de i gjennomsnitt gjør fra sine underleverandører. Vi vet imidlertid at det er betydelige forskjeller i hvordan bedrifter er organisert og hvor mye de kjøper fra leverandører.

Denne usikkerhet vil især være relevant når vi beregner effekter på kommunenivå. Bakgrunnen for dette er at det kan være betydelig forskjell på hvordan bedriftene i den enkelte kommune er organisert og gjennomfører sine innkjøp og det nasjonale gjennomsnittet, som ligger til grunn for beregningene for kommunen.

Eksempler på kommunale ringvirkningsanalyser

**Figur 9: Total eksport fra Kristiansand i 2017 (venstre)
og sysselsettvirkninger av eksporten (høyre).**
Kilde: SSB og Menon Economics

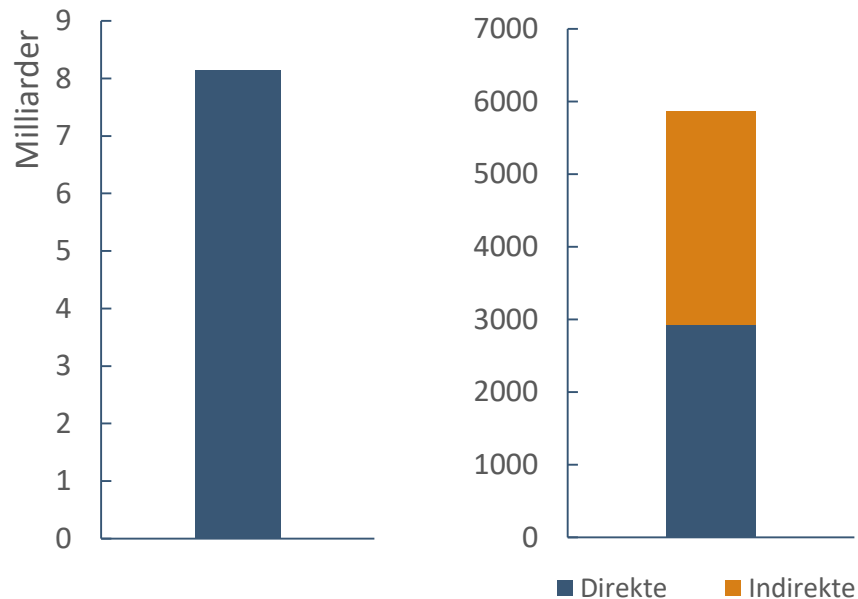
Kristiansand kommune

Eksporten fra Kristiansand er ifølge Menons beregninger på om lag 16 milliarder kroner.

Eksporten legger ifølge Menons beregninger grunnlag for nær 10 000 arbeidsplasser på nasjonalt plan. Om lag halvparten av disse er i eksportbedriftene, mens de resterende er hos leverandørene til eksportbedriftene og deres underleverandører.

**Figur 10: Total eksport fra Farsund i 2017 (venstre)
og sysselsettingsvirkninger av eksporten (høyre).**
Kilde: SSB og Menon Economics

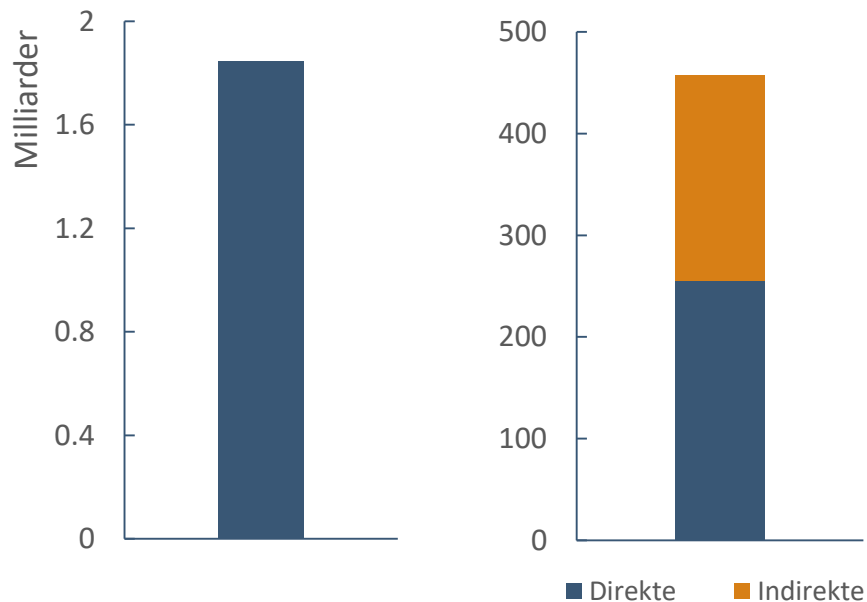
Farsund kommune

Eksporten fra Farsund er ifølge Menons beregninger på om lag 8 milliarder kroner.

Eksporten legger ifølge Menons beregninger grunnlag for nær 6 000 sysselsatte på nasjonalt plan. Nær 3 000 av disse er i eksportbedriftene, mens de resterende er hos leverandørene til eksportbedriftene og deres underleverandører.

**Figur 11: Total eksport fra Kvinesdal i 2017 (venstre)
og sysselsettingsvirkninger av eksporten (høyre).**
Kilde: SSB og Menon Economics

Kvinesdal kommune

Eksporten fra Kvinesdal er ifølge Menons beregninger på om lag 1,8 milliarder kroner.

Eksporten legger ifølge Menons beregninger grunnlag for i overkant av 450 arbeidsplasser på nasjonalt plan. Av disse er om lag 250 i eksportbedriftene, mens de resterende er hos leverandørene til eksportbedriftene og deres underleverandører.